

PERSPECTIVELE DE REDUCERE A RISCULUI ÎN COMERȚUL ELECTRONIC

Elena BĂDĂRĂU

Catedra Marketing și Relații Economice Internaționale

This article is about the reduction of the risks in computer trade. In Republic of Moldova the computer market is on the first stage of development. The users experiment online, but there are a lot of problems which must be solved. Our state cannot integrate into the European informational community, because our country needs an adequate low system.

Internetul a apărut la finele anilor '60, în urma unui proiect în domeniul apărării. Proiectul prevedea crearea unei rețele de comunicații ce ar putea funcționa în condiții de război nuclear. Una dintre principalele exigențe față de calitatea funcționării rețelei era lipsa unui centru unic de dirijare; în asemenea rețea orice calculator nu este cu nimic mai important decât oricare altul.

Un eveniment important în istoria Internetului a fost crearea standardului unic de comunicație a protocolului TCP/IP de dirijare a transmisiunii (protocol interrețea), care a permis conectarea diverselor rețele între ele. Anume grație protocolului TCP/IP a fost creată „rețeaua rețelelor” – Internet.

Alt eveniment marcant în istoria Internetului a fost crearea „rețelei internaționale” (Word Wide Web sau WWW, sau W3). A fost elaborată o metodă nouă de transmisiune și imagine a informației (protocoalele de transmisiune a hipertextelor).

Internetul reprezintă o rețea internațională de calculatoare, formată din diverse rețele de calculatoare, unite prin acorduri standard de transmisiune a informației și sistem unic de adresare. Unitatea rețelei Internet o formează rețelele locale de calcul, a căror totalitate alcătuiește rețeaua regională (globală), care poate fi departamentală sau privată. La nivel superior rețelele regionale sunt unite la una din așa-numitele rețele de susținere (de repere) ale Internetului. În realitate, rețelele regionale pot fi unite între ele și fără accesarea rețelei de susținere.

În Republica Moldova relațiile în Internet sunt prevăzute de Legea cu privire la informatică, nr.1069-XIV din 22.06.2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.73-74).

Comerțul electronic (*Electronic commerce* sau *E-commerce*, în engleză) este demersul de cumpărare prin intermediul transmiterii de date la distanță, demers specific politicii distributive a marketingului. Prin intermediul Internetului se dezvoltă o relație de schimb și servicii între ofertant și viitorul cumpărător.

Termenul de *Electronic Business* a fost făcut popular în anii '90 ai sec. XIX, printr-o campanie publicitară a companiei IBM. Utilizarea tuturor mijloacelor electronice pentru participarea la o activitate de comerț electronic poartă denumirea de *tranzacție electronică (e-trade)*, în limba engleză). Strâns legate de comerțul electronic sunt afacerile electronice, care nu se limitează la cumpărarea și vânzarea de bunuri sau servicii, ci includ și servirea cumpărătorilor, colaborarea cu partenerii de afaceri sau conducerea unei organizații prin mijloace electronice.

În cadrul comerțului electronic pot fi tranzacționate bunuri și servicii digitale (sunt excluse fazele logistice), iar locul în care sunt tranzacționate aceste bunuri digitale poartă denumirea de *piață electronică (e-marketspace)*, în limba engleză) – contextul virtual în care cumpărătorii și vânzătorii se găsesc unul pe altul și tranzacționează afaceri electronice.

Comerțul electronic implică participarea atât a persoanelor fizice și juridice, cât și a statului sau a instituțiilor acestuia. În funcție de asocierile dintre acești participanți au luat naștere mai multe forme de comerț electronic. Comerțul electronic transformă economia existentă într-o nouă economie a informației. Schimbarea produsă de folosirea tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) afectează toate domeniile și toate întreprinderile. Fenomenul Internet amplifică transformarea, punând la dispoziție pe scară largă oamenilor și organizațiilor resursele informaționale. Este construită o nouă infrastructură tehnică. Dacă înainte o afacere era echivalentă cu oameni, tehnologii și capital, în noua economie vorbim de oameni, tehnologii, capital și informație. Se produce un efect de transformare a resurselor informaționale asupra industriei și despre o dispariție gradată a hotarelor între produse și servicii. Managementul informației și cunoștințelor se dezvoltă ca funcție a afacerilor și ca o nouă funcție în organizație, apar oportunități noi de afaceri bazate pe TIC. Personalul ocupat cu informația devine din ce în ce mai numeros.

Putem spune ca un prim risc major al comerțului electronic este creșterea continuă a vulnerabilității sistemelor informatice la scară națională și globală, accentuat de factori de risc, printre care viteza de creștere a Internet, generalizarea prea rapidă a folosirii lui, care nu permite dezvoltarea metodelor eficiente de securizare a aplicațiilor, implementarea de soluții robuste și fiabile și instruirea participanților în probleme de risc.

Generalizarea aplicațiilor cu infrastructura Internet conduce, ca fenomen social, la pătrunderea în rândul utilizatorilor a *infractorilor informatici*. Riscul este comun tuturor țărilor, dar pentru țările emergente cu infrastructură în formare poate fi considerat mai mare în contextul problemelor de lipsă de educare a utilizatorilor în folosirea tehnologiilor informației și comunicațiilor.

Riscul este amplificat și de apariția de noi forme de atacuri și război digital, care de cele mai dese ori nu pot fi prevenite, fiind greu de anticipat care va fi forma riscului la etapa actuală de dezvoltare a TIC în multe țări ale lumii.

Lipsa efortului de constituire a conținutului digital sau întârzieri în crearea lui reprezintă un alt risc major. Arhivarea electronică a documentelor este o cerință care nu poate fi ignorată, riscul aferent fiind acela că i se poate acorda o prioritate scăzută justificată prin costurile ridicate.

Tot în categoria riscului generat de conținutul digital se poate include întârzierea constituirii depozitelor de date care pot produce în condițiile competiției internaționale rămăneri în urmă la nivelul organizațiilor sau macroeconomic.

Un alt risc major este folosirea potențială a informației stocate în sistemele informatice împotriva persoanelor, colectivităților sau organizațiilor.

Legislația statelor democratice încearcă să reducă acest risc. Și în Republica Moldova există legi privind protecția datelor personale, comerțul electronic, semnătura electronică etc. care prevăd sancțiuni aspre pentru infracțiunile de acces neautorizat la informație și folosirea ei neadecvată. Modul de implementare a legislației poate fi însă considerat un risc secundar asociat. Pe un plan mai general, acumularea de informație în Internet și alte rețele informatice generează teama de amenințare la adresa democrației.

Analizele la nivel european privind calitatea vânzărilor prin Internet, pe baza directivelor referitoare la comerțul electronic și la contractele negociate la distanță, evidențiază faptul că principalele obstacole în dezvoltarea comerțului electronic rămân, în continuare, problemele legate de calitatea serviciilor de comerț electronic, securitatea tranzacțiilor electronice și încrederea consumatorilor în furnizorul de produse și servicii.

Republica Moldova nu se poate integra într-o societate informațională europeană și globală, dacă nu are un sistem de drept corespunzător. Or, e bine știut că o țară, unde nu se respectă legea și unde nu e ordine, nu este dorită într-o comunitate a tehnicii moderne. Societatea informațională, sau Cyberspace, are nevoie de un drept specific evoluat, Cyberlaw.

Bibliografie:

1. Business Research Handbook: Methods and Sources for Lawyers and Business Professionals, Kathy Shimpock-Vieweg, Little, Brown and Co., 1996.
2. Internet for Lawyers, Law Office Videotapes, State bar of Wisconsin, 2004.
3. What Lawyers Need to Know about the Internet, Practising Law Institute, 1997, videotape & book.
4. Internet Starter Kit for Windows, Adam Engst, Corwin Low, Michael Simon, 1994.
5. Economia serviciilor internaționale. - București, 2005.

Prezentat la 01.06.2009